คอร์ดสแลช

Slash Chord

ธีรัช เลาห์วีระพานิช*[1]
Teerus Laohverapanich*[1]

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงคอร์ดสแลชที่ประกอบด้วยทรัยแอดเมเจอร์ โดยมุ่งเน้นจะนำเสนอและอธิบายให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ดสแลชกับโมดหรือบันไดเสียงประเภทต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำโน้ตที่ได้จากโมดหรือบันไดเสียงเหล่านั้นมาใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการสร้างทำนองอิมโพรไวส์บนคอร์ดสแลชต่างๆ ได้ รวมถึงอธิบายถึงแนวทางการใช้คอร์ดสแลชทำหน้าที่บนการดำเนินคอร์ดแทนการใช้คอร์ดปกติ และการจัดระดับความกระด้างของเสียงคอร์ดสแลช ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) คอร์ดสแลชที่มีเสียงไม่กระด้าง 2) คอร์ดสแลชที่มีเสียงไม่กระด้างปานกลาง และ 3) คอร์ดสแลชที่มีเสียงกระด้าง สำหรับการนำคอร์ดสแลชมาใช้สำหรับการประพันธ์เพลงนั้น เป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะบทเพลงแจ๊สสมัยใหม่ คอร์ดสแลชจะช่วยทำให้บทเพลงมีสีสัน มีความรู้สึกหลากหลาย และขยายความกว้างของเสียงให้มีความน่าสนใจ มีเสียงที่สดใหม่และน่าฟังมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: คอร์ดสแลช / การอิมโพรไวส์ / ดนตรีแจ๊ส

* Corresponding author, email: teerus.l@rsu.ac.th
[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต
[1] Asst. Prof., Conservatory of Music, Rangsit University

Received: June 24, 2018 / Revised: July 18, 2018 / Accepted: July 20, 2018

Abstract

An academic article, slash chord, aims to explain a slash chord consisting of major triad. The focus is on displaying and explaining a relationship between slash chord and various type modes or scales thus, the notes from modes or scale can be used to match in each type of slash chord. And also explaining a method of slash chord can be substituted an original chord in a chord progression and managing a level of dissonance on slash chord which can be categorized in to 3 levels on these following 1) Consonance slash chord 2) Mildly dissonance slash chord 3) Dissonance slash chord. In composition, slash chords are widely used among modern jazz music, which help more on sound color, feeling, and expanding a sound to be more interesting, fresher and pleasant to listen to.

Keywords: Slash Chord / Improvisation / Jazz Music

คอร์ดสแลช (Slash Chord) คือ คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอด (Triad) ซ้อนอยู่บนโน้ต แนวเบส ทั้งนี้ ทรัยแอดที่ซ้อนอยู่บนโน้ตแนวเบสจะเป็นทรัยแอดประเภทใดก็ได้ ทั้งทรัยแอดเมเจอร์ (Major Triad) ทรัยแอดไมเนอร์ (Minor Triad) และสามารถเป็นคอร์ดประเภทต่างๆ ได้เช่นกัน เช่น คอร์ด E/C คือ คอร์ดที่มี E ทรัยแอด ซ้อนอยู่บนโน้ต C ซึ่งเป็นโน้ตเบส เป็นต้น คอร์ดสแลชจะช่วยทำให้คอร์ดมีสีสัน มีความรู้สึกหลากหลาย และขยายความกว้างของเสียง อีกทั้งยังช่วยในการดัดแปลงการดำเนินคอร์ด (Reharmonize) ให้มีความน่าสนใจ มีเสียงที่สดใหม่ น่าฟังมากยิ่งขึ้น

นักดนตรีและนักประพันธ์นิยมใช้ขยายความกว้างของเสียงเพื่อการบันทึกคอร์ดที่มีเสียงซับซ้อนรูปแบบต่างๆ เช่น คอร์ด C9sus4 สามารถนำมาเขียนในรูปแบบคอร์ด B♭/C ได้ หรือการใช้คอร์ด A/C มาทำหน้าแทนที่คอร์ด C13♭9 เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถนำแนวความคิดของคอร์ดสแลชมาใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการสร้างแนวทำนองอิมโพรไวส์ให้มีเสียงที่แตกต่างออกไปได้อีกด้วย เช่น หากต้องการอิมโพรไวส์บนคอร์ด Cmaj7 ผู้บรรเลงสามารถใช้โน้ตจาก E ทรัยแอด สลับกับ C

ทรัยแอด แทนการใช้บันไดเสียง C เมเจอร์ วิธีการนี้จะทำให้แนวทำนองที่เกิดขึ้นมีความรู้สึกคล้ายกับการใช้คอร์ด E/C แทนคอร์ด Cmaj7 หรือเสมือนกับบรรเลงคอร์ด Cmaj7♯5 นั้นเอง

สำหรับบทความวิชาการเรื่องนี้ จะอธิบายถึงคอร์ดสแลชที่ประกอบด้วยเมเจอร์ทรัยแอดซ้อนอยู่บนโน้ตแนวเบสเท่านั้น และเพื่อง่ายต่อการอธิบายเกี่ยวกับคอร์ดสแลช ตัวอย่างที่ 1 จะแสดงการใช้ทรัยแอดเมเจอร์ ทั้ง 12 คีย์ ในรูปแบบพลิกกลับขั้นที่ 2 (Second Inversion) อยู่บนโน้ต C ซึ่งเป็นโน้ตแนวเบส

ตัวอย่างที่ 1 การใช้ทรัยแอดเมเจอร์ต่างๆ บนโน้ต C ซึ่งเป็นโน้ตแนวเบส

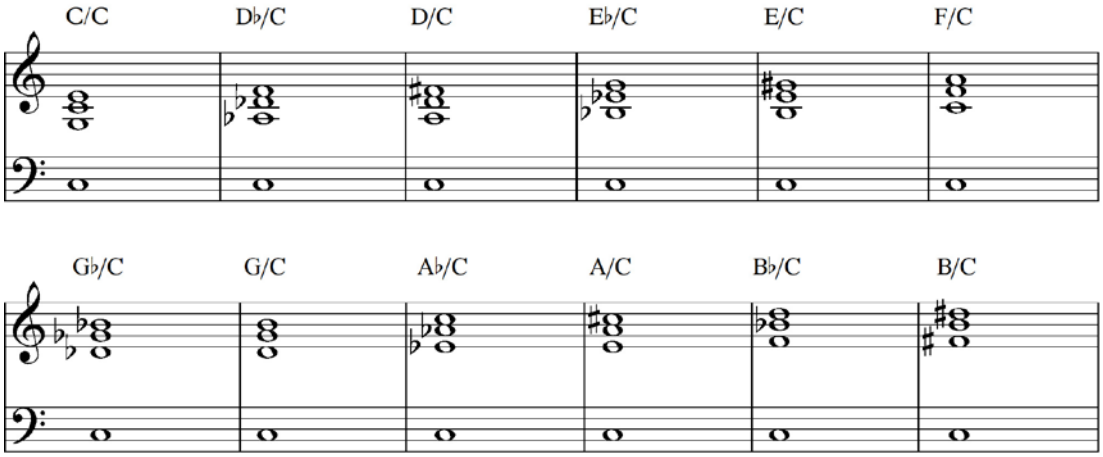

สำหรับวิธีการหาโมดหรือบันไดเสียงที่สามารถนำมาใช้อิมโพรไวส์บนคอร์ดสแลชนั้น มีหลายวิธี เช่น การใช้แนวคิดเรื่องทรัยแอดซ้อน (Upper Structure Triad) ได้แก่ การนำทรัยแอดจากคอร์ดสแลช มาเรียงกันในแนวนอนตามลำดับตัวโน้ต เช่น คอร์ด D♭/C ให้นำโน้ตจาก D♭ ทรัยแอด และโน้ตจาก C ทรัยแอด มาเรียงกันในแนวนอนตามลำดับตัวโน้ต ซึ่งจะทำให้ได้บันไดเสียงที่ประกอบด้วยโน้ต C D♭ E F G A♭ เมื่อนำโน้ตทั้งหมดมาเปรียบเทียบกับโมดหรือบันไดเสียงแล้วพบว่ามีโน้ตที่เหมือนกับโมดมิกโซเลเดียน♭9♭13 (Mixolydian♭9♭13) หรือที่นิยมเรียกว่าโมดฟรีเจียนโดมินันท์ (Phrygian Dominant) ซึ่งเป็นโมดที่ 5 ของบันไดเสียงฮาร์โมนิกไมเนอร์ (ตัวอย่างที่ 2)

ตัวอย่างที่ 2 การสร้างบันไดเสียงโดยใช้ C ทรัยแอด กับ D♭ ทรัยแอด

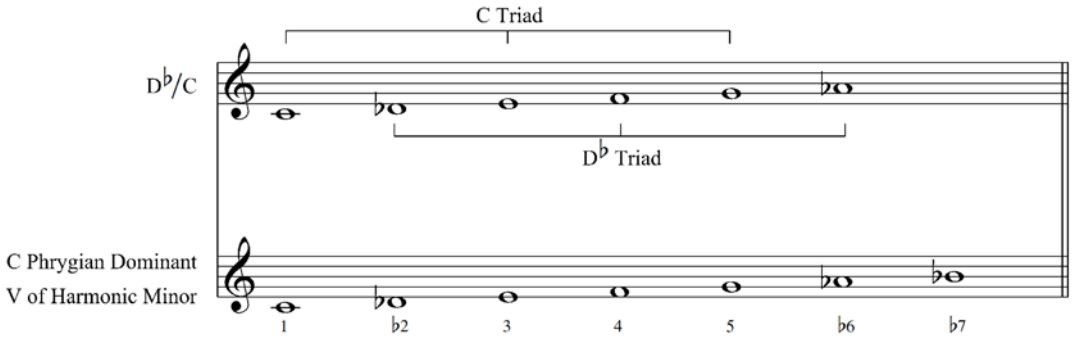

ความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ดสแลชกับคอร์ดและบันไดเสียงประเภทต่างๆ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีบทเพลงมากมายที่บันทึกการดำเนินคอร์ดโดยการใช้คอร์ดสแลช โดยเฉพาะบทเพลงแจ๊สสมัยใหม่ สำหรับการอิมโพรไวส์บนคอร์ดสแลช ผู้บรรเลงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในเสียงที่เกิดขึ้น ควรศึกษาวิเคราะห์ถึงโน้ตหรือบันไดเสียงที่สามารถนำมาสร้างแนวทำนองได้ สำหรับการเริ่มศึกษาเรื่องคอร์ดสแลช แนะนำให้ศึกษาคอร์ดสแลชที่ประกอบด้วยเมเจอร์ทรัยแอดซ้อนอยู่ข้างบนโน้ตแนวเบสต่างๆ ก่อน ซึ่งจะอธิบายดังต่อไปนี้

1. คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นครึ่งเสียงจากโน้ตแนวเบส (Half Step Above the Root) เสียงที่เกิดขึ้นจากคอร์ดสแลชประเภทนี้ให้ความรู้สึกเหมือนกับคอร์ด Dominant7thSus♭9♭13 เช่น คอร์ด D♭/C เป็นคอร์ดที่ประกอบด้วยโน้ต C D♭ F A♭ ซึ่งมีโน้ตเหมือนกับคอร์ด C7sus4♭9♭13 ทางด้านเสียงประสานจึงสามารถนำคอร์ดสแลชประเภทนี้มาทำหน้าที่แทนคอร์ด Dominant7th เพื่อทำหน้าที่ส่งเข้าหาคอร์ดเป้าหมายได้ เช่น การใช้คอร์ด D♭/C ทำหน้าแทนคอร์ด C7 เพื่อส่งเข้าหาคอร์ด Fmaj7 เป็นต้น (ตัวอย่างที่ 3)

ตัวอย่างที่ 3 การใช้คอร์ด D♭/C บนการดำเนินคอร์ดแบบ II | V | I

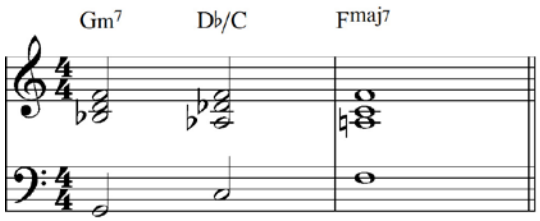

เมื่อโน้ตจากคอร์ด D♭/C นำมาเปรียบเทียบกับโมดและบันไดเสียงต่างๆ พบว่าโน้ตที่ได้จากคอร์ดนี้มีโน้ตที่สอดคล้องกับโมดฟรีเจียนและโมดโลเครียน นอกจากนี้ สามารถใช้แนวคิดเรื่องทรัยแอดซ้อนมาใช้หาบันไดเสียงได้ด้วย ซึ่งทำให้ได้โมดฟรีเจียนโดมินันท์ (ตัวอย่างที่ 2) ดังนั้น จึงสามารถนำโมดที่กล่าวไว้ข้างต้นมาใช้สร้างแนวทำนองบนคอร์ดสแลชประเภทนี้ได้ (ตัวอย่างที่ 4-5)

ตัวอย่างที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด D♭/C กับโมด C ฟรีเจียน
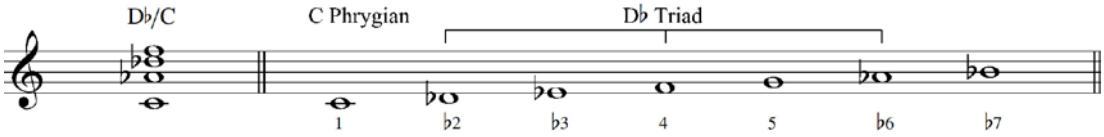
ตัวอย่างที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด D♭/C กับโมด C โลเครียน
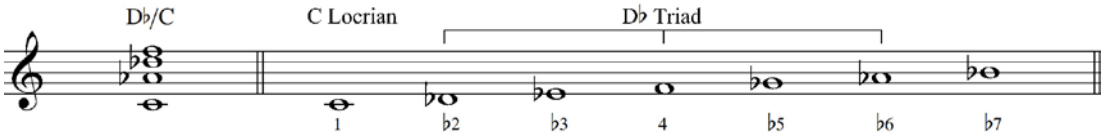
2. คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นหนึ่งเสียงจากโน้ตแนวเบส (Whole Step Above the Root) เช่น คอร์ด D/C คือ คอร์ดที่ประกอบด้วยโน้ต C D F♯ A เสียงที่เกิดขึ้นจากคอร์ดสแลชประเภทนี้ ให้ความรู้สึกเหมือนกับคอร์ด Major13th♯11 ซึ่งได้แก่ คอร์ด Cmaj13♯11 ดังนั้น จึงสามารถมาใช้ทำหน้าที่แทนคอร์ด Major7th ได้ นอกจากนี้ ยังสามารถมองว่าเป็นคอร์ด Dominant7th ที่อยู่ในรูปแบบพลิกกลับขั้นที่ 3 ซึ่งได้แก่คอร์ด D7 ได้เช่นกัน (ตัวอย่างที่ 6)

ตัวอย่างที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด D/C กับคอร์ด Cmaj13♯11 และคอร์ด D7

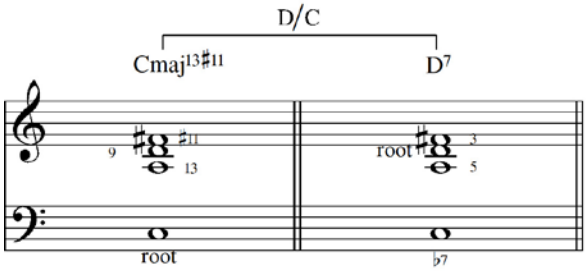

เมื่อเราทราบแล้วว่าคอร์ด D/C นั้น สามารถใช้แทนคอร์ด Cmaj13♯11 และคอร์ด D7 ได้ ดังนั้น การสร้างแนวทำนองอิมโพรไวส์บนคอร์ด D/C จึงสามารถใช้โมด C ลิเดียน ซึ่งเป็นโมดที่ 4 ของบันไดเสียงเมเจอร์ และโมด D มิกโซลิเดียน ซึ่งเป็นโมดที่ 5 ของบันไดเสียงเมเจอร์ ได้โดยปริยาย (ตัวอย่างที่ 7-8)

ตัวอย่างที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด D/C กับโมด C ลิเดียน
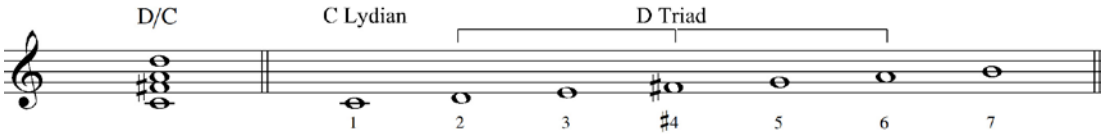
ตัวอย่างที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด D/C กับโมด D มิกโซลิเดียน
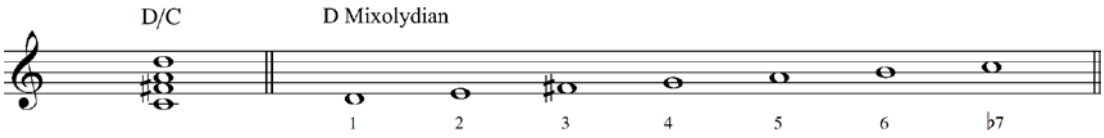
3. คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 3 ไมเนอร์จากโน้ตแนวเบส (Minor 3rd Above the Root) เช่น คอร์ด E♭/C ประกอบด้วยโน้ต C E♭ G B♭ หากไม่เขียนในรูปแบบคอร์ดสแลช เสียงที่เกิดขึ้นจะเหมือนกับเสียงของคอร์ด Minor7th ซึ่งได้แก่คอร์ด Cm7 ดังนั้น จึงสามารถนำโมดโดเรียนมาใช้สำหรับการอิมโพรไวส์ได้ นอกจากนี้ยังสามารถมองว่าคอร์ดสแลชนี้คือคอร์ด E♭6 ที่อยู่ในรูปแบบพลิกกลับขั้นที่ 3 ได้อีกด้วย (ตัวอย่างที่ 9)

ตัวอย่างที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด E♭/C กับโมด C โดเรียน

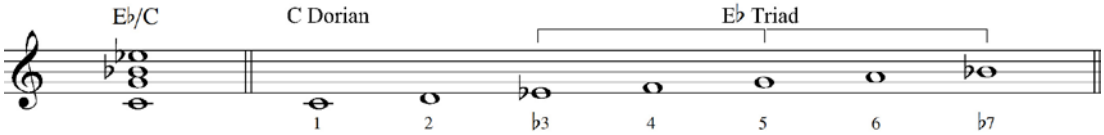

ตัวอย่างบทเพลงที่ใช้คอร์ดสแลชทั้ง 3 ประเภท ที่ได้กล่าวมาข้างต้น คือ บทเพลง *Green Dolphin Street* ประพันธ์โดย Bronislau Kaper บนการดำเนินคอร์ดท่อน A ผู้ประพันธ์เพลงได้แต่งการดำเนินคอร์ดโดยการได้ใช้โน้ต C เป็นโน้ตแนวเบส ร่วมกับการใช้ทรัยแอดต่างๆ ได้แก่ ห้องที่

1-2 ใช้คอร์ด Cmaj7 จากนั้นบนห้องที่ 3-4 ใช้คอร์ด E♭/C ต่อมาในห้องที่ 5 ใช้คอร์ด D/C และในห้องที่ 6 ใช้คอร์ด D♭/C เพื่อทำหน้าที่ส่งเข้าหาคอร์ด C ซึ่งเป็นคอร์ดเป้าหมาย การใช้คอร์ดสแลชในบทเพลงนี้ทำให้เสียงประสานเคลื่อนที่ลงที่ละครึ่งเสียง (ตัวอย่างที่ 10)

ตัวอย่างที่ 10 การใช้คอร์ดสแลช จากบทเพลง *Green Dolphin Street*

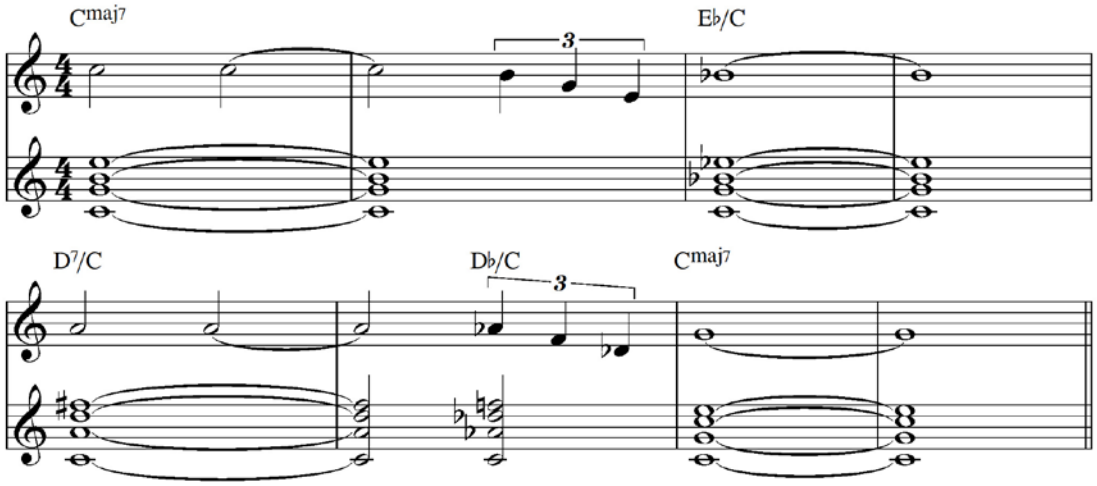

4. คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 3 เมเจอร์จากโน้ตแนวเบส (Major 3rd Above the Root) เสียงของคอร์ดสแลชประเภทนี้ให้ความรู้สึกเหมือนกับคอร์ด Majot7th♯5 เช่น คอร์ด E/C ประกอบด้วยโน้ต C E G♯ B ซึ่งมีโน้ตเหมือนกันกับคอร์ด Cmaj7♯5 ดังนั้น ในการบันทึกโน้ตจะเลือกเขียนในรูปแบบใดก็ได้ สำหรับการสร้างแนวทำนองบนคอร์ดประเภทนี้ สามารถใช้โมดลิเดียนออกเมนเทด (Lydian Augmented) ซึ่งเป็นโมดที่ 3 ของบันไดเสียงเมโลดิกไมเนอร์ หรือบันไดเสียงออกเมนเทด ก็ได้ตามแต่ความต้องการของผู้บรรเลง (ตัวอย่างที่ 11-12)

ตัวอย่างที่ 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด E/C กับโมด C ลิเดียนออกเมนเทด
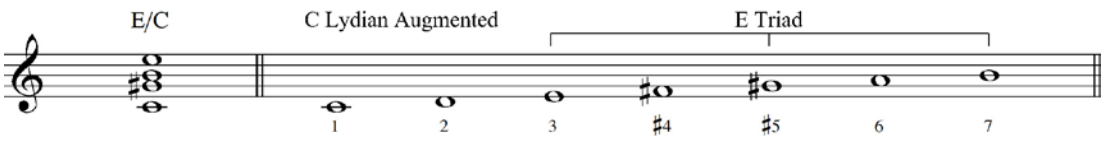
ตัวอย่างที่ 12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด E/C กับบันไดเสียง C ออกเมนเทด

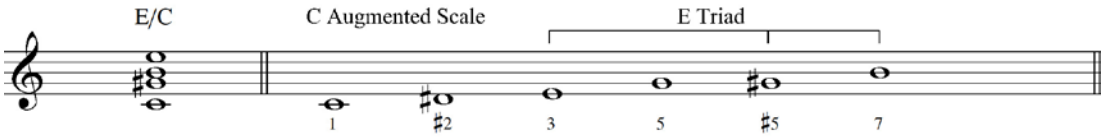

5. คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 4 เพอร์เฟคจากโน้ตแนวเบส (Perfect 4th Above the Root) แท้ที่จริงแล้วเสียงและความรู้สึกที่ได้จากคอร์ดสแลชประเภทนี้ ไม่ต่างกับทรัยแอดเมเจอร์ที่อยู่ในรูปแบบพลิกกลับขั้นที่ 2 (มีโน้ตตัวที่ 5 เป็นโน้ตแนวเบส) เช่น คอร์ด F/C ประกอบด้วยโน้ต C F A ซึ่งก็คือ F ทรัยแอดเมเจอร์นั่นเอง ดังนั้น จึงสามารถนำบันไดเสียง F เมเจอร์และโมด F ลิเดียนมาใช้สำหรับการสร้างแนวทำนองบนคอร์ด Major7th

6. คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ทรัยโทนจากโน้ตแนวเบส (Tritone Above the Root) เสียงที่เกิดขึ้นจากคอร์ดสแลชประเภทนี้ให้ความรู้สึกคล้ายกับคอร์ด Dominant7th♭9♯11 เช่น คอร์ด F♯/C ประกอบด้วยโน้ต C F♯ A♯ C♯ ซึ่งมีโน้ตเหมือนกับคอร์ด C7♭9♯11 ดังนั้น จึงสามารถนำคอร์ดสแลชนี้ไปใช้ทำหน้าแทนคอร์ด Dominant7th บนการดำเนินคอร์ดรูปแบบต่างๆ เช่น การดำเนินคอร์ดแบบ Gm7 C7 | Fmaj7 (ii-7 V7 | I$^{\Delta}$7) สามารถใช้คอร์ด F♯/C ทำหน้าแทนที่คอร์ด C7 ได้เป็นต้น (ตัวอย่างที่ 13)

ตัวอย่างที่ 13 การใช้คอร์ด F♯/C แทนคอร์ด C7♭9♯11
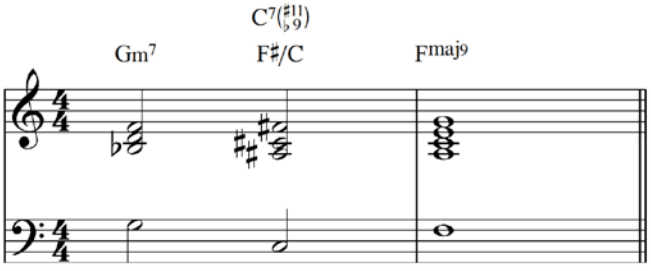
สำหรับการอิมโพรไวส์บนคอร์ด F♯/C นั้น อาจจะดูยากและซับซ้อน แต่ที่จริงแล้วคอร์ด F♯/C นั้นก็เหมือนกับคอร์ด C7♭9♯11 ดังนั้น จึงสามารถใช้โมดหรือบันไดเสียงใดก็ได้ที่มีโน้ตเทนชัน ♭7 ♭9 และ ♯11 ร่วมอยู่ด้วย ซึ่งได้แก่ บันไดเสียงอัลเทิร์ด (Altered Scale) ซึ่งเป็นโมดลำดับที่ 7 ของบันไดเสียงเมโลดิกไมเนอร์ (ตัวอย่างที่ 14)

ตัวอย่างที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด F♯/C กับบันไดเสียง C อัลเทิร์ด

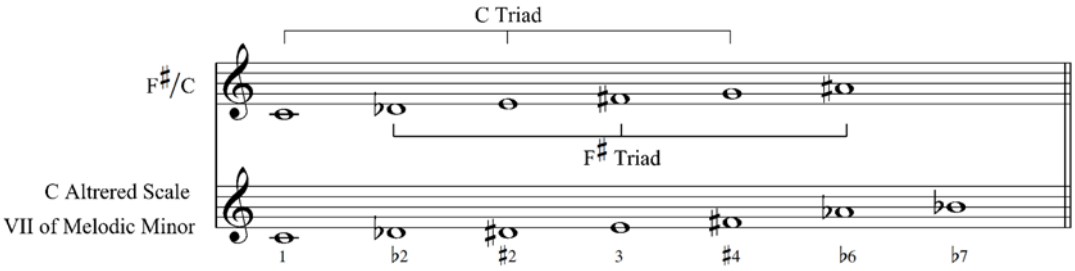

หากใช้แนวความคิดเรื่องทรัยแอดซ้อน ได้แก่ การนำโน้ตจาก F♯ ทรัยแอด กับ C ทรัยแอด มาเรียงกันในแนวนอนตามลำดับตัวโน้ต จะทำให้ได้บันไดเสียงที่ประกอบด้วยโน้ต C C♯ E F♯ G A♯ เมื่อนำมาเปรียบเทียบแล้วพบว่าโน้ตทั้ง 6 ตัวนี้ เป็นโน้ตที่อยู่ในบันไดเสียงดิมินิชท์เริ่มที่ครึ่งเสียง (Half-Whole Diminished Scale) (ตัวอย่างที่ 15)

ตัวอย่างที่ 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด F♯/C กับบันไดเสียง C ดิมินิชท์เริ่มที่ครึ่งเสียง

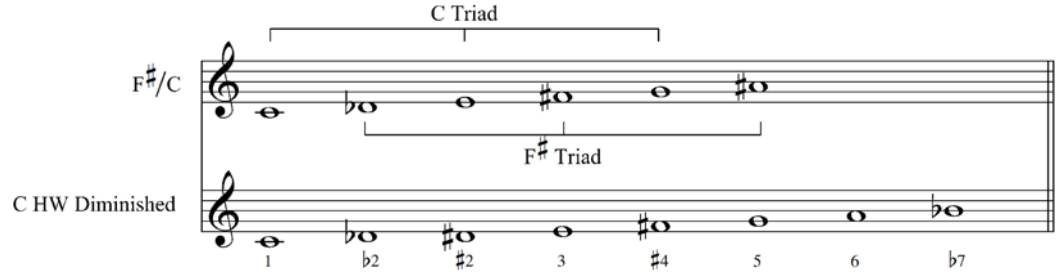

7. คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 5 เพอร์เฟคจากโน้ตแนวเบส (Perfect 5th Above the Root) เมื่อวิเคราะห์โน้ตที่ได้จากคอร์ดสแลชประเภทนี้แล้ว พบว่ามีโน้ตเหมือนกับคอร์ด Major9th เช่น คอร์ด G/C ประกอบด้วยโน้ต C G B D เมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่ามีโน้ตเหมือนกับคอร์ด Cmaj9 แตกต่างกันที่คอร์ด G/C จะไม่มีโน้ต E ซึ่งเป็นโน้ตตัวที่ 3 ของคอร์ด Cmaj9 ดังนั้น จึงสามารถนำบันไดเสียงเมเจอร์และโมดลิเดียนมาใช้สร้างแนวทำนองบนสแลชคอร์ดประเภทนี้ สำหรับการดำเนินคอร์ด นิยมนำคอร์ดสแลชประเภทนี้มาทำหน้าที่แทนคอร์ด Major9th เช่น การดำเนินคอร์ดแบบ Dm7 G7 | Cmaj9 (ii-7 V7 | I$^{\Delta}$9) สามารถใช้คอร์ด G/C ทำหน้าที่แทนคอร์ด Cmaj9 เป็นต้น ซึ่งจะช่วยทำให้โน้ตแนวเบสมีการเคลื่อนที่ขึ้นตามลำดับ (ตัวอย่างที่ 16)

ตัวอย่างที่ 16 การใช้คอร์ด G/C แทนคอร์ด Cmaj9
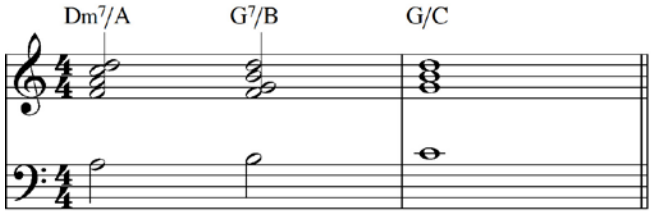
8. คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 6 ไมเนอร์จากโน้ตแนวเบส (Minor 6th Above the Root) เสียงที่เกิดขึ้นจากคอร์ดสแลชประเภทนี้ให้ความรู้สึกเหมือนกับทรัยแอดเมเจอร์ที่อยู่ในรูปแบบพลิกกลับขั้นที่ 1 โดยมีโน้ตตัวที่ 3 เป็นโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด A♭/C ประกอบด้วยโน้ต C A♭ E♭ ซึ่งก็คือ A♭ ทรัยแอดนั่นเอง ดังนั้น ในเบื้องต้นจึงสามารถสร้างทำนองอิมโพรไวส์โดยการใช้บันไดเสียง A♭ เมเจอร์และโมด A♭ ลิเดียน

9. คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 6 เมเจอร์จากโน้ตแนวเบส (Major 6th Above the Root) นิยมใช้คอร์ดสแลชประเภทนี้ทำหน้าที่แทนคอร์ด Dominant13th♭9 เช่น คอร์ด A/C ซึ่งประกอบด้วยโน้ต C A C♯ E เมื่อนำมาเปรียบเทียบแล้วพบว่ามีส่วนที่เหมือนกับคอร์ด C13♭9 (ตัวอย่างที่ 17)

ตัวอย่างที่ 17 แสดงการใช้คอร์ด A/C แทนที่คอร์ด C13♭9

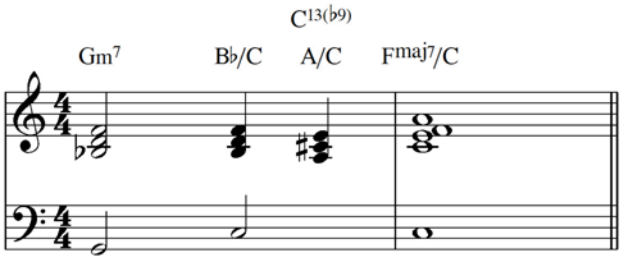

สำหรับการอิมโพรไวส์สามารถนำแนวความคิดเรื่องทรัยแอดซ้อนมาใช้สำหรับหาบันไดเสียงได้เช่นกัน ทรัยแอดที่ได้จากคอร์ด A/C คือ โน้ต C E G (มาจาก C ทรัยแอด) และโน้ต A C♯ E (มาจาก A ทรัยแอด) นำโน้ตที่ได้จากทรัยแอดของคอร์ดสแลชมาเรียงกันในแนวนอนตามลำดับตัวโน้ตเปรียบเทียบแล้วพบว่า มีโน้ตที่เหมือนกับบันไดเสียงดิมินิชท์เริ่มที่ครึ่งเสียง (ตัวอย่างที่ 18)

ตัวอย่างที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด A/C กับบันไดเสียง C ดิมินิชท์เริ่มที่ครึ่งเสียง

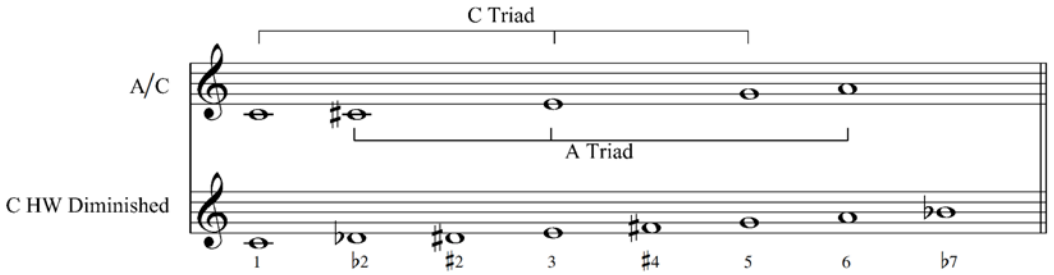

10. คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่ต่ำลงหนึ่งเสียงจากโน้ตแนวเบส (Whole Step Below the Root) คอร์ดสแลชประเภทนี้เป็นคอร์ดอีกประเภทหนึ่งที่สามารถใช้ในการบันทึกแทนคอร์ด Dominant9thsus4 เนื่องจากความรู้สึกของเสียงคล้ายกัน เช่น คอร์ด B♭/C ประกอบด้วยโน้ต C B♭ D F มีโน้ตเหมือนกับคอร์ด C9sus4 สำหรับการสร้างแนวทำนองอิมโพรไวส์นั้น สามารถใช้โมดมิกโซลิเดียนและบันไดเสียงเพนตาโทนิกต่างๆ ได้ (ตัวอย่างที่ 19)

ตัวอย่างที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด B♭/C กับบันไดเสียง C มิกโซลิเดียน

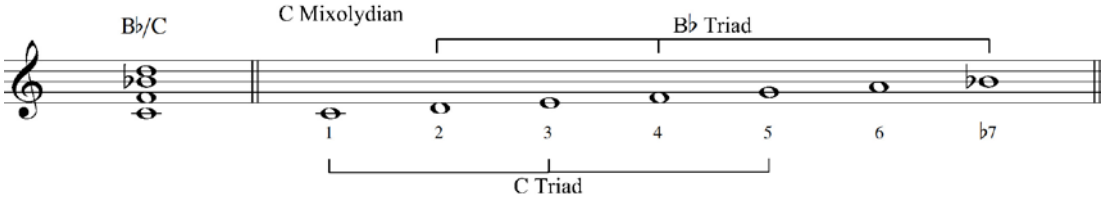

11. คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่ต่ำลงครึ่งเสียงจากโน้ตแนวเบส (Half Step Below the Root) โน้ตที่ได้จากคอร์ดสแลชประเภทนี้เหมือนกับคอร์ด Minor$^{\Delta}$7th♭5 เช่น คอร์ด B/C เป็นคอร์ดที่ประกอบด้วยโน้ต C B D♯ F♯ เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าโน้ต 4 ตัวนี้ คือ คอร์ด Cm$^{\Delta}$7♭5 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับบันไดเสียงต่างๆ แล้วพบว่าสามารถนำบันไดเสียงดิมินิชท์เริ่มหนึ่งเสียง (Whole-Half Diminished Scale) มาใช้สร้างแนวทำนองบนคอร์ดประเภทนี้ได้ (ตัวอย่างที่ 20)

ตัวอย่างที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ด B/C กับบันไดเสียงดิมินิชท์เริ่มหนึ่งเสียง

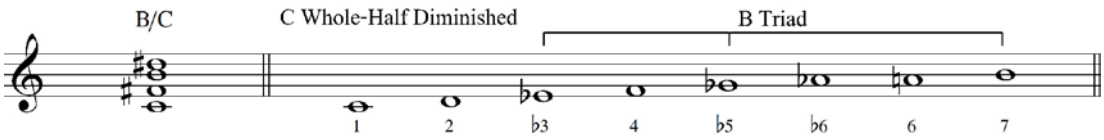

ระดับความกระด้างของเสียงคอร์ดสแลช

คอร์ดสแลชนั้นมีหลากหลายประเภท แต่ละประเภทให้เสียงที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งตามระดับความกระด้างของเสียงได้ 3 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. คอร์ดสแลชที่มีเสียงไม่กระด้าง (Consonant) คือ คอร์ดสแลชที่ให้ความรู้สึกเหมือนกับเป็นคอร์ดแบบธรรมดาทั่วไป หรืออาจจะเป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชันต่างๆ ร่วมอยู่ด้วย แต่เสียงของโน้ตเทนชันเหล่านั้นให้ความรู้สึกกลมกลืนไม่กระด้าง มีทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่

1.1 คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นหนึ่งเสียงจากโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด D/C เป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชัน 9 กับ ♯11 ให้ความรู้สึกคล้ายกับคอร์ด Cmaj9♯11 หรือ D7

1.2 คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 3 ไมเนอร์จากโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด E♭/C สังเกตได้ว่าคอร์ดสแลชประเภทนี้มีโน้ตเหมือนกันกับคอร์ด Cm7 หรือ E♭6

1.3 คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 4 เพอร์เฟคจากโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด F/C สามารถมองเป็นว่า F ทรัยแอด ที่อยู่ในขั้นคู่พลิกกลับขั้นที่ 2

1.4 คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 5 เพอร์เฟคจากโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด G/C เป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชัน 9 ให้ความรู้สึกคล้ายกับคอร์ด Cmaj9

1.5 คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่ต่ำลงหนึ่งเสียงจากโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด B♭/C เป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชัน 9 กับ 11 เป็นคอร์ดที่ให้ความรู้สึกเหมือนกันกับคอร์ด C9sus4

เนื่องจากโน้ตของคอร์ดสแลชในกลุ่มนี้มีโน้ตเหมือนกับโน้ตของคอร์ดแบบธรรมดา เสียงที่เกิดขึ้นจึงให้ความรู้สึกที่เหมือนหรือคล้ายกันมาก หรือบางคอร์ดอาจไม่ทำให้รู้สึกว่าแตกต่างกันเลย ดังนั้น ในการสร้างการดำเนินคอร์ดจึงสามารถนำคอร์ดสแลชกลุ่มนี้มาใช้เพื่อบันทึกแทนคอร์ดต่างๆ ได้ตามแต่ความต้องการของผู้บรรเลงหรือผู้ประพันธ์ เช่น การนำคอร์ด E♭/C มาใช้แทนที่คอร์ด Cm7 และการใช้คอร์ด B♭/C มาแทนที่คอร์ด C9sus4 เป็นต้น (ตัวอย่างที่ 21)

ตัวอย่างที่ 21 คอร์ดสแลชที่มีเสียงไม่กระด้าง

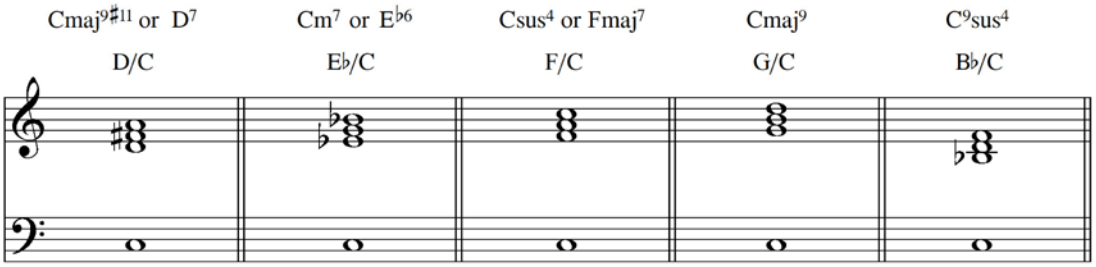

2. คอร์ดสแลชที่มีเสียงแบบกระด้างปานกลาง (Mildly Dissonant) คือ คอร์ดสแลชที่ให้ความรู้สึกแตกต่างออกไปจากคอร์ดแบบธรรมดาทั่วไปไม่มาก หรือเป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชันต่างๆ ร่วมอยู่ด้วยไม่มากนัก เสียงของโน้ตเทนชันทำให้คอร์ดเริ่มมีความรู้สึกกระด้างเล็กน้อย เนื่องจากคอร์ดสแลชกลุ่มนี้จะประกอบด้วยโน้ตขั้นคู่ที่ทำให้เสียงรู้สึกกระด้าง เช่น ขั้นคู่ 2 ไมเนอร์ และขั้นคู่ทริยโทน เป็นต้น คอร์ดสแลชกลุ่มนี้มีทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่

2.1 คอร์ดที่ประกอบด้วยทริยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 3 เมเจอร์จากโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด E/C เป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชัน ♯5 เสียงที่เกิดขึ้นเหมือนกันกับคอร์ด Cmaj7♯5

2.2 คอร์ดที่ประกอบด้วยทริยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 6 ไมเนอร์จากโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด A♭/C เป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชัน ♯9 กับ ♭13 หรืออาจจะมองว่าคอร์ดนี้คือ A♭ ไมเนอร์ทริยแอด ที่อยู่ในขั้นคู่พลิกกลับขั้นที่ 1 ได้เช่นกัน

2.3 คอร์ดที่ประกอบด้วยทริยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ 6 เมเจอร์จากโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด A/C เป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชัน ♭9 กับ 13 ให้ความรู้สึกที่คล้ายกับคอร์ด C13♭9

เสียงที่เกิดขึ้นจาก คอร์ดสแลชในกลุ่มนี้ให้ความรู้สึกแปลกหูแต่ไม่รู้สึกกระด้างมากนัก เพราะยังเป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชันไม่มาก การดำเนินคอร์ดสามารถนำคอร์ดสแลชกลุ่มนี้มาใช้เพื่อบันทึกแทนคอร์ดต่างๆ ได้ เช่น การนำคอร์ด A/C มาใช้ทำหน้าแทนที่คอร์ด C13♭9 เป็นต้น (ตัวอย่างที่ 22)

ตัวอย่างที่ 22 คอร์ดสแลชที่มีเสียงกระด้างปานกลาง

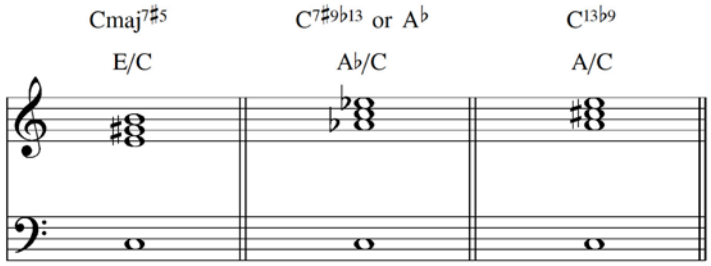

3. คอร์ดสแลชที่มีเสียงกระด้าง (Dissonant) คือ คอร์ดสแลชที่ประกอบด้วยโน้ตเทนชันมากมาย และเสียงของโน้ตเทนชันที่ร่วมอยู่ในคอร์ดนั้นให้ความรู้สึกกระด้าง แปลกหู แต่เสียงที่มีความกระด้างเหล่านี้ คือ เสน่ห์ที่ช่วยให้บทเพลงมีสีสัน มีความน่าสนใจมากขึ้น คอร์ดสแลชกลุ่มนี้มีอยู่ทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่

3.1 คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นครึ่งเสียงจากโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด D♭/C เป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชัน ♭9 11 และ ♭13 เสียงที่เกิดขึ้นให้ความรู้สึกคล้ายกับคอร์ด C7sus4 (♭9♭13)

3.2 คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่สูงขึ้นขั้นคู่ทรัยโทนจากโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด F♯/C เป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชัน ♭9 กับ ♭11 เสียงที่เกิดขึ้นให้ความรู้สึกคล้ายกับคอร์ด C7♭9♯11

3.3 คอร์ดที่ประกอบด้วยทรัยแอดที่ต่ำลงครึ่งเสียงจากโน้ตแนวเบส เช่น คอร์ด B/C เป็นคอร์ดที่มีโน้ตเทนชัน ♯9 กับ ♯11 เสียงที่เกิดขึ้นให้ความรู้สึกคล้ายกับคอร์ด Cm△7♭5

การนำคอร์ดสแลชกลุ่มนี้มาบรรเลงในเบื้องต้นอาจฟังดูเหมือนว่า แต่ละคอร์ดมีเสียงที่คล้ายหรือเหมือนกัน แต่หากได้บรรเลงและศึกษาอย่างจริงจังจะพบว่าแต่ละคอร์ดมีเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง (ตัวอย่างที่ 23)

ตัวอย่างที่ 23 คอร์ดสแลชที่มีเสียงกระด้าง
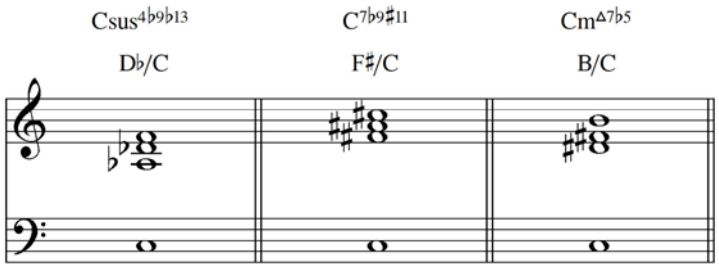
เสียงและสีสันของคอร์ดสแลชยังมีอีกมากมาย ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงคอร์ดสแลชที่ใช้ทรัยแอดเมเจอร์ซ้อนอยู่บนโน้ตแนวเบสเท่านั้น หากได้ศึกษาต่อให้ลึกลงไปจะพบว่าสามารถนำทรัยแอดและคอร์ดประเภทอื่นมาซ้อนอยู่บนโน้ตแนวเบสได้เช่นกัน ความรู้สึกของเสียงที่เกิดขึ้นก็จะแตกต่างออกไป มีความกระด้างมากน้อยไม่เท่ากัน และสามารถนำไปใช้ได้ในโอกาสที่ต่างกันออกไป

บรรณานุกรม

ธีรัช เลาห์วีระพานิช. *ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพรไวส์.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พัชรดาว์, 2562.

————. “แนวคิดการอิมโพรไวส์สาหรับแจ๊สแซกโซโฟน.” *วารสารดนตรีรังสิต* 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม: 2558): 1-15.

Haerle, Dan. *The Jazz Language: A Theory Text for Jazz Composition and Improvisation*. Van Nuys, CA: Alfred Music, 1982.

Levine, Mark. *The Jazz Piano Book*. Petaluma, CA: Sher Music, 1989.

————. *The Jazz Theory Book.* Petaluma, CA: Sher Music, 1995.

Ligon, Bert. *Comprehensive Technique for Jazz Musicians.* Milwaukee, WI: Hal Leonard, 1999.